Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru Judecător: Brăgaru Alina

Dosar nr. 2a-138/25
2-23120363-02-2a-15012025

D E C I Z I E

9 decembrie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Constantin Roșca și Roman Pascari
Grefier Ionela Muturniuc

examinând în ședință publică apelul declarat de avocatul Ipatii Denis, în interesele lui Chirco Ion și Chirco Sergiu și apelul declarat de Ministerului Justiției al Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 iulie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Chirco Ion și Chirco Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la constarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, dreptului de nu fi judecat și pedepsit de două ori, dreptului la libertatea de circulație, dreptului la un remediu efectiv, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

C O N S T A T Ă:

Aprecierea și soluția instanței de fond:

1. La data de 18 august 2023, Chirco Ion și Chirco Sergiu, prin intermediul avocatului Ipatii Denis, s-au adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constarea încălcării dreptului la libertate şi siguranță, dreptului de a nu fi judecat şi pedepsit de două ori, dreptului la libertatea de circulație, dreptului la un remediu efectiv, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Chirco Ion a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000,00 lei, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Chirco Sergiu a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000,00 lei, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei al R.M. în beneficiul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 10 000,00 lei.

2. În motivarea acțiunii reprezentantul reclamanților, avocatul Ipatii Denis a indicat că la data de 17 aprilie 2014 prin Ordonanța organului de Urmărire Penală al SUP al IP Buiucani al DP mun. Chișinău, a fost pornită urmărirea penală în cauza nr. 2014030688, conform infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) şi d) CP RM, pe faptul plângerii depuse de către cet. Alii Serghei contra acțiunilor companiei S.R.L. ”Royal Rich”, pe faptul că la data de 14 ianuarie 2014, sub pretextul angajării la un loc de muncă mai bine plătit în Anglia acesta prin înșelăciune a fost deposedat de suma în cuantum de 14 304,00 lei. În cadrul respectivei cauze penale la data de 20.3.2014 şi 26.4.2014 cet. Chirco Sergiu şi Chirco Ion au fost recunoscuți în calitate de bănuiţi în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) şi d) CP RM. Ulterior la data de 20.5.2014, cet. Chirco Sergiu şi Chirco Ion au fost puşi sub învinuirea comiterii infracţiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. b), c) şi d) CP RM. La data de 28 mai 2014, în cadrul cauzei penale vizate, de către procuror a fost întocmit rechizitoriu şi a remis în instanţă de judecată cauza penală pentru examinarea în fond, astfel începând cu data de 04.06.2014, cauza penală în privinţa lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu se află pe rolul instanţelor naţionale.
3. Urmează a fi reţinut că la data de 24.2.2016 prin Decizia Curţii de Apel Chişinău, în cauza nr. 1a-48/16 a fost respins apelul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu declarat împotriva sentinţei Judecătoriei Buiucani din 13.07.2015, prin care ambii au fost recunoscuţi vinovaţi în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) şi d) CP RM. În baza acestei norme li s-a aplicat pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, iar conform art. 90 Cod Penal, s-a suspendat executarea pedepsei, pe un termen de 1 an de zile cu aplicarea pedepsei complementare cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi activităţi în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 3 ani.
4. Având în vedere faptul că Deciziile Curţii de Apel în cauzele penale sunt definitive şi executorii, deşi în prezenta cauză nici până la data de azi nu este o soluţie irevocabilă, această Deciziei a fost remisă de către Curtea de Apel Chişinău la Biroul Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, unde Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost luaţi la evidenţă şi unde aceştia integral şi-au executat pedepsele aplicate, fapt confirmat prin Certificatul nr. 559/19 din 12.03.2019, pe numele lui Chirco Ion şi Certificatul nr. 684/17 din 28.02.2017, pe numele lui Chirco Sergiu.
5. La data de 31.1.2017 prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie pe dosarul nr. 1ra-165/2017, s-a admis recursul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu declarat împotriva deciziei Curţii de Apel Chişinău din 24.2.2016 şi s-a remis cauza spre rejudecare în instanţa de apel.
6. La data de 31.10.2017, prin Decizia Curţii de Apel Chişinău, dosarul nr. 1a-533/17, s-a admis apelul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi s-a adoptat o nouă hotărâre de achitare a acestora din motiv că fapta nu întruneşte componentele infracţiunii.
7. La data de 14.8.2018, Curtea Supremă de Justiţie prin Decizia nr. 1ra-1514/2018 a

dispus a admite recursurile procurorului şi părţii vătămate şi a remis cauza spre rejudecare în instanţa de apel.

8. La data de 4.12.2018, prin Decizia Curţii de Apel Chişinău, nr. 1a-1869/18 a fost admis din alte motive apelul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu declarat împotriva sentinţei Judecătoarei Buiucani din 13.07.2015 şi a pronunţat o nouă hotărâre prin care ambii au fost recunoscuţi vinovaţi în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi d) CP RM şi în baza acestei norme li s-a aplicat pedeapsa sub forma de închisoare pe un termen de 2 ani iar conform art. 90 CP, s-a suspendat executarea pedepsei pe un termen de 1 an de zile cu aplicarea pedepsei complimentare cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 2 ani.
9. Astfel, având în vedere faptul că Deciziile Curţii de Apel în cauzele penale sunt definitive şi executorii, ca şi în situaţia cu Decizia din 24.2.2016, această Decizie a fost remisă de către Curtea de Apel Chişinău spre executare la Biroul de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, unde Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost luaţi la evidenţă şi unde aceştia integral şi-au executat pedepsele aplicate, deşi aceştia în mod expres au indicat că nu sunt de acord să execute de 2 ori o pedeapsă penală. În angajamentele nr. 90/65 pe numele lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu, au indicat expres că este ilegală executarea de 2 ori a pedepsei penale. Nici la acea etapă nu era o hotărâre irevocabilă pe caz.
10. Dat fiind faptul că Chirco Ion şi Chirco Sergiu au executat deja o pedeapsă penală, pentru angajații biroului de probațiune nu a fost nici un impediment pentru a obliga persoanele de a executa în mod repetat o pedeapsă penală.
11. Aceste fapte se confirmă prin certificatul nr. 569/19 din 12.03.2019, prin care se confirmă că Chirco Ion a fost luat la evidență în baza Deciziei Curţii de Apel din 4.12.2018 şi certificatul nr. 568/19 din 12.3.2019, prin care se confirmă că Chirco Sergiu a fost luat la evidenţă în baza Deciziei Curţii de Apel Chişinău din 4.12.2018. Prin Certificatul nr. 25 din 10.02.2020 se confirmă că Chirco Ion a fost scos de la evidenţă în legătură cu executarea pedepsei principale aplicate prin Decizia Curţii de Apel din 4.12.2018. Prin certificatul nr. 24 din 10.2.2020 se confirmă că Chirco Sergiu a fost scos de la evidenţă în legătură cu executarea pedepsei principale aplicate prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din 4.12.2018.
12. Prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie, dosarul nr. 1ra-295/20, a fost admis recursul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi casată Decizia din 4.12.2018, iar cauza a fost remisă în instanţa de apel pentru rejudecare.
13. La data de 18.5.2021, prin Decizia nr. 1a-1926/21 emisă de Curtea de Apel Chişinău, a fost admis din alte motive apelul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu declarat împotriva sentinţei Judecătoriei Buiucani din 13.7.2015 şi s-a pronunţat o nouă hotărâre prin care ambii au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) CP RM şi în baza acestei norme li s-a aplicat pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani iar conform art. 90 CP s-a suspendat executarea pedepsei pe un termen de 1 an de zile cu aplicarea pedepsei complimentare cu privarea de dreptul de a executa activităţi comerciale

şi activităţi în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani. Decizia fiind definitivă şi executorie, Curtea de Apel Chişinău a remis spre executare Biroului de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, unde Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost luaţi la evidenţă deja a 3-a oară şi unde din nou aceştia au fost forţaţi să execute pedeapsa a 3-a oară, nefiind încă o hotărâre finală în cauza dată. Aceste fapte se confirmă prin citaţiile din data de 5 iulie 2021, remise pe numele lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu prin care au fost obligaţi să se prezinte pentru executarea pedepsei aplicate prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din 18 mai 2021. Prin Certificatul nr. 131 din 17.7.2021 se confirmă luarea la evidenţă a lui Chirco Ion, întru executarea pedepsei penale. Prin Certificatul nr. 132 din 15.7.2021 se confirmă luarea la evidenţă pentru executarea pedepsei penale a lui Chirco Sergiu.

14. La data de 10.11.2021, prin decizia Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-1707/2021 a fost admis recursul lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu, casată decizia Curţii de Apel Chişinău din 18.5.2021 şi remisă cauza spre rejudecare în instanţa de apel.
15. Doar în urma pronunțării deciziei Curţii Supreme de Justiţie din 10.11.2021, abia la data de 27.1.2022 Biroul de Probațiune i-a scos pe Chirco Ion și Chirco Sergiu de la evidenţă, fapt confirmat prin Certificatul prin 16 din 25.1.2023 pe numele lui Chirco Sergiu şi certificatul nr. 21 din aceiași dată emis pe numele lui Chirco Ion.
16. Ulterior prin Decizia nr. 1a-2621/21 emisă de Curtea de Apel Chişinău, Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost achitați deoarece fapta nu întrunește elementele infracţiunii.
17. Chirco Sergiu în baza actelor dispozitive ale Curţii de Apel Chişinău şi actele privind executarea pedepsei penale, suplimentar a fost înlăturat de la administrarea S.R.L. ”Royal Rich”, pe întreaga perioadă.
18. Menţionează că deşi la data depunerii cererii nu este nici o hotărâre irevocabilă şi definitivă în privința lui Chirco Sergiu şi Chirco Ion, aceștia deja au executat de 2,5 ori pedepse penale, lucru inadmisibil, ilegal şi care sub nici o formă nu poate fi justificat, fiindu-le încălcate drepturile fundamentale.
19. Indică faptul că pedeapsa penală constituie măsura de constrângere. În conformitate cu art. 276 alin. (2) şi (4) Cod de executare, pedeapsa penală era executată - era stins raportul juridic de executare a pedepsie penală, adică obligația condamnatului de a executa pedeapsa şi dreptul organului de stat de a cere executarea pedepsei.
20. Lipsurile şi restricțiile impuse de instanță au curs şi au provocat efecte juridice asupra subiecţilor de 3 ori, constituind încălcarea dreptului condamnaților garantate de art. 4 alin. (1) Protocolul nr. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, de a nu fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracţiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii şi procedurii penale ale acestui stat.
21. Potrivit jurisprudenței constante a Curţii Europene a Drepturilor Omului, omisiunile unui organ statal nu pot fi puse pe seama condamnatului.
22. Reprezentantul reclamanților, avocatul Ipatii Denis a indicat că CEDO a constatat

în cauza Ștefan vs. România, 28319/03 din 06 aprilie 2010, că ”Curtea Europeană a apreciat că Statul este cel care trebuie să îşi asume erorile comise de Parchet şi instanţe şi că aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedura în cauză. La fel, a indicat că în cauza Stoianova şi Nedelcu vs. România nr. 77.517/01 şi 77.722/01 04 august 2005, Curtea Europeană a menționat ”carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamanților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă”

23. Reprezentantul reclamantului, Ipatii Denis a indicat că prin încălcarea nominalizată, comisă de instanţele naţionale la examinarea cauzei penale, a lezat dreptul reclamanţilor de a nu fi pedepsit penal de către jurisdicţiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracţiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii şi procedurii penale ale acestui stat, garantat de art. 4 alin. (1) Protocol nr. 7 CEDO şi constituie un viciu fundamental.
24. Totodată încălcare gravă reprezintă şi faptul încălcării alin. l al art. 5 CEDO, ce garantează tuturor persoanelor dreptul la libertate şi la siguranţă și anume: ”Orice persoană are dreptul la libertate şi la siguranţă. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa.” La caz acest drept fundamental a fost lezat prin impunerea lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu la executarea Deciziilor Curţii de Apel Chişinău din 24.02.2016, 04.12.2018 şi 18.05.2021 a obligațiilor prevăzute la alin. 6 al art. 90 CP (fapt confirmat prin angajamentele semnate de către aceştia) inclusiv: să nu-şi schimbe domiciliul şi/sau reședința fără consimțământul organului competent; să nu frecventeze anumite locuri şi a prevederilor alin. (5) al art. 261 din Codul de executare: ”Condamnatul poate părăsi, pe un termen mai mare de 5 zile, sau schimba domiciliul şi/sau reședința comunicând în prealabil în scris organului care exercită controlul asupra comportamentului lui.”
25. Astfel, Chirco Ion şi Chirco Sergiu, deşi într-un final au fost achitați, de 3 ori au fost lipsiţi de libertate pentru una şi aceiași faptă, deşi în acest caz nefiind încă o decizie finală şi irevocabilă pe caz.
26. De asemenea a menţionat că datorită măsurilor arbitrare ale organelor statele de punere pripită spre executare a unei sentinţe penale, fără a fi o soluţie irevocabilă s-au lezat şi dreptul reclamanţilor la libera circulație, drept prevăzut la art. 2 al Protocolului 4 CEDO, care prevede că: ”1. Oricine se găsește în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber şi să-şi aleagă în mod liber reședința sa. 2. Orice persoană este liberă să părăsească orice ţară, inclusiv pe a sa. 3. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecția sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăților altora. 4. În anumite zone determinate drepturile recunoscute în paragraful 1 pot face obiectul unor restrângeri care, prevăzute de lege, sunt justificate de interesul public într-o societate democratică.”
27. Chirco Serghei şi Chirco Ion executând pedepsele arbitrare de 3 ori, pe perioade îndelungate de timp în mod evident, fapt confirmat prin însuși angajamentele

preluate de la aceştia de către biroul de probaţie a instituit interdicţii de schimbare de domiciliu cât şi de părăsire a hotarelor ţării, deşi după cum s-a mai menţionat deja în nenumărate rânduri - în cauza dată încă nefiind o hotărâre finală.

28. Din încălcarea prevederilor art. 2 al Protocolului 4 CEDO, rezultă şi încălcarea prevederilor art.13 din Convenţie, Dreptul la un remediu efectiv, care prevede că orice persoană, ale cărei drepturi şi libertăţi recunoscute de prezenta Convenţie au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanţe naţionale, chiar şi atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acţionat în exercitarea atribuţiilor lor oficiale. Or, cu regret legislația RM, nu prevede nici o modalitate de contestare a acţiunilor Biroului de probaţie de impunere a obligaţiilor stabilite la art. 90 CP, atâta timp cât codul de procedură penală prevede expres că deciziile Curţii de Apel sunt definitive şi simt susceptibile de executare din momentul pronunţării lor. La caz, Chrico Ion şi Chirco Sergiu doar au putut să-şi manifeste dezacordul cu executarea repetată a pedepselor, prin înscrierea acestor dezacorduri în angajamentele preluate de Biroul de Probaţie.

29. La caz, pot fi reținute argumentele CEDO în Hotărârea Stamose contra Bulgariei (cererea 29713/05) unde curtea a reţinut la pct. 46 că ”atunci când există o susţinere argumentată potrivit căreia un act al autorităţilor ar încălca dreptul unei persoane în temeiul articolului 2 § 2 din Protocolul nr. 4, articolul 13 din Convenţie impune ca sistemul juridic naţional să-i dea posibilitatea efectivă acesteia de a contesta măsura de care s-a plâns şi de a avea parte de o examinare care să ofere garanţii procedurale suficiente şi solide, dând astfel ocazia persoanei în cauză să-şi prezinte toate argumentele cu impact asupra proporţionalităţii măsurii - în sensul termenului din Convenţie (a se vedea Riener, §§ 138 şi 142 şi Pfeifer, § 67, ambele citate anterior).”

30. Reclamanții consideră că prin încălcările comise asupra lor le-a fost cauzat un prejudiciu moral ce poate fi evaluat la suma de 1 000 000,00 lei, pentru fiecare. Această sumă ar putea restabili echitatea socială şi ar compensa la minimum toate suferințele suportate. Suma solicitată în calitate de prejudiciul moral nu poate acoperi întregul prejudiciu adus şi desigur nu ar putea restabili încrederea în sine şi în justiţie, precum şi restabili sănătatea persoanelor.

31. Totodată prin prisma prevederilor art. 96 CPC, reclamanții au solicitat încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei a cheltuielilor pentru asistență juridică, în mărime de 10 000,00 lei.

32. În drept reclamanții Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi-a întemeiat cererea de chemare în judecată în baza prevederilor art. 166, 167, Legea nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de recuperare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

33. La 10 ianuarie 2024, reprezentantul pârâtului, Ministerul Justiţiei, Tulbure Ion a depus referinţă asupra cauzei, în temeiul art. 186 CPC, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată.

34. În motivarea poziţiei Ministerului Justiţiei, reprezentantul a indicat că reieşind din

practica juridică naţională, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti. Elucidarea cazurilor şi condiţiilor de răspundere patrimonială se realizează prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr.l545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti (în continuare Legea nr. 1545).

35. În urma analizei acţiunii reclamanţilor, prin prisma Legii nr. 1545/1998, observă că aceştia au interpretat eronat normele de drept material ce ţin de încasarea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în condiţiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită a a fi întrunite cumulativ (minim o condiţie), atât circumstanţele prevăzute de art. 6 dreptul la repararea prejudiciului, cât şi de art. 3 cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Normele în cauză sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

36. Astfel, atrage atenţia că pentru a fi în prezenţa unei acţiuni civile întemeiate, prin prisma Legii nr. 1545/1998, este necesar de a fi întrunite atât prevederile art. 6 din Legea nr.1545, cât şi întrunirea dispoziţiilor prevăzute de art.3, alin.(l) din Legea nr. 1545.

37. Respectiv, prin prisma art. 3 din legea precizată, accentuează că este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reţinerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanţa de judecată; efectuării măsurilor operative de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

38. Subsecvent, potrivit art. 6 din Legea nr. 1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive si irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

39. Analizând în ansamblu prevederile art. 3 şi 6 din Legea nr. 1545/1998, remarcă că reclamaţii nu întrunesc, în mod cumulativ, cel puţin o condiţie din circumstanţele descrise în ambele articole, fapt ce determină netemeinicia acţiunii. Mai mult decât atât, potrivit art. 50 din Codul Penal al Republicii Moldova, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracţionale şi a persoanelor care le-au săvârşit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.
40. Respectiv, desprinde că prezenta acţiune civilă este neîntemeiată, or, conform prevederilor enunţate, rezultă expres că nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului, în condiţiile în care cauza este pendinte la Curtea Supremă de Justiţie. Or, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 prevede expres faptul că sentinţa de achitare trebuie să fie una irevocabilă.
41. Totodată, cu referire la acţiunile de urmărire penală invocate în cadrul acţiunii, menţionează că organul de urmărire penală a avut obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanţelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia, cât şi cele care dezvinovăţesc, precum şi circumstanţele care atenuează sau agravează răspunderea penală.
42. Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea şi sancţionarea persoanelor vinovate, dar şi prevenirea şi curmarea săvârşirii infracţiunilor.
43. Pretenţia privind încasarea în beneficiul reclamanţilor a prejudiciului moral este o solicitare nefondată. Or, în condiţiile în care prezenta acţiune civilă nu întruneşte toate condiţiile de aplicabilitate a Legii nr.1545, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea prejudiciului.
44. Totodată, în sensul pretenţiei privind compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică, prin prisma Recomandării Curţii Supreme de Justiţie nr. 23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistenţă juridică, Recomandării Consiliului Uniunii Avocaţilor privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum şi a practicii Curţii Europene, precizează că la aprecierea cheltuielilor pentru asistenţă juridică urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate şi rezonabile în cuantum.
45. La aprecierea costurilor şi cheltuielilor, instanţa de fond urmează să se conformeze celor două principii de bază, şi anume: costurile şi cheltuielile urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului şi tarife aplicabile; cheltuielile trebuie să fie rezonabile ca cuantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaţilor) şi necesare pentru proceduri în speţă (nu se compensează sub nicio formă lucrul avocatului care nu are tangenţă directă la proces).
46. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Central) din 30 iulie 2024 a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Chirco Ion şi Chirco Sergiu împotriva Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova, intervenient

accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la libertate şi siguranţă, dreptului de nu fi judecată şi pedepsit de două ori, dreptului la libertatea de circulaţie, dreptului la un remediu efectiv, încasarea prejudiciului moral şi cheltuielilor de judecată. S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Chirco Ion de a nu fi pedepsit de două ori pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal al RM. S-a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova în beneficul lui Chirco Ion prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 lei (o sută mii lei). S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Chirco Sergiu de a nu fi pedepsit de două ori pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal al RM. S-a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova în beneficul lui Chirco Sergiu prejudiciul moral în mărime de 100 000,00 lei (o sută mii lei) şi cheltuielile pentru asistenţa juridică în mărime de 10 000,00 lei (zece mii lei). În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Poziția părților în instanța de apel:

47. *Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Central din 30 iulie 2024, avocatul Ipatii Denis, în interesele lui Chirco Ion și Chirco Sergiu, a declarat apel*, prin care a solicitat Casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 30.07.2024 dosarul nr. 2-17129/2023, în partea respingerii acțiunii şi în partea cuantumului prejudiciului moral acordat reclamanţilor, cu emiterea în această parte a unei noi hotar prin care să fie dispus: Constatarea faptului încălcării art. 5§1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului exprimată prin încălcarea dreptului la libertate şi siguranţă; Constatarea faptului încălcării art. 2§2 din Protocolul 4 a Convenției Europene a Drepturilor Omului exprimată prin încălcarea dreptului la libera circulație; Constatarea faptului încălcării art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omul exprimată prin încălcarea dreptului la remediu efectiv (lipsa); încasarea de le bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei al RM în beneficiul cet. Chirco Ion 1 000 000 (un milion) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat; încasarea de le bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei al beneficiul cet. Chirco Sergiu 1 000 000 (un milion) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat.
48. În susținerea apelului avocatul apelanților a reiterat argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că cu hotărârea dată nu este de acord în partea respingerii acțiunii şi în partea cuantumului prejudiciului moral acordat reclamanţilor, şi conchide că instanța de judecată în partea respingerii argumentelor şi cerințelor reclamanţilor, în mod arbitrar nu a luat în considerație motivele indicate şi susținute în acțiune prin probele anexate.
49. Prin urmare în contextul circumstanțelor sus expuse întemeindu-și pretențiile în baza prevederile legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a

prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

50. Astfel, consideră că prin încălcările comise, lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu le-a fost cauzat un prejudiciu moral ce poate fi evaluat la suma de 1 000 000 (un milion) lei pentru fiecare, astfel consideră că anume această sumă ar putea restabili echitatea socială şi ar compensa la minimum toate suferințele suportate.

51. La acest capitol menționează că suma solicitată nu reiese din punctul de vedere subiectiv ci din următoarele considerente:

52. Hotărârea explicativă a Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.3 din 09.06.2014, prin aderarea la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, Republica Moldova şi-a asumat obligația de a garanta respectarea şi apărarea drepturilor şi a libertăților fundamentale, proclamate de Convenție, tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

53. În acest sens, a menționat CSJ că sarcina primordială cu privire la aplicarea prevederilor Convenţiei Europene revine instanţelor naţionale. Astfel, la judecarea cauzelor, instanţele de judecată trebuie să verifice dacă legea sau actul, care urmează a fi aplicat şi care prevede drepturi şi libertăţi proclamate de Convenţia Europeană, sînt compatibile cu prevederile acesteia.

54. În sensul art.46 din Convenția Europeană, hotărîrile CEDO au forţă obligatorie. În conformitate cu prevederile acestui articol, înaltele părţi contractante s-au angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale Curţii în litigiile în care ele sunt părţi. Adică, interpretările CEDO cuprinse în hotărârile sale, adoptate în privința Republicii Moldova, sânt obligatorii pentru instanţele judecătoreşti. Totodată, instanţele judecătoreşti, în scopul respectării drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, urmează să ia în considerare şi jurisprudența CEDO stabilită în hotărârile sale în raport cu alte state - părţi la Convenția Europeană. În această ordine de idei, instanţele judecătoreşti vor aplica jurisprudența CEDO în cazul în care circumstanţele cauzei ce se examinează sânt similare circumstanțelor care au fost examinate de către CEDO şi asupra cărora aceasta s-a pronunțat.

55. Un criteriu orientativ de apreciere a prejudiciul moral, stabilit de Curtea Europeană, este criteriul echității, care presupune că indemnizația trebuie să prezinte o utilă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit încât acesta să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificate.

56. Reieșind din cuantumurile acordate de către Curte în cazuri analogice, şi din prejudiciul real adus lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu că suma solicitată în calitate de prejudiciu moral este una echitabilă, deși de menționat este faptul că această sumă nu poate acoperi întreg prejudiciul adus şi desigur nu poate restabili încrederea în sine şi în justiție, precum şi restabili sănătatea persoanelor, dar această sumă ar fi în stare să acopere minimul prejudiciu adus.

57. *Împotriva hotărârii instanței de fond a declarat apel reprezentantul Ministerului Justiției, prin care a solicitat admiterea cererii de apel depuse de către Ministerul Justiţiei,* casarea hotărîrii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru nr. 2-17129/23 din 30 iulie 2024, în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată înaintată de către Ion Chirco şi Sergiu Chirco împotriva Ministerului Justiţiei cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală şi de anchetă preliminară, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti; emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată.
58. În susținerea poziției reprezentantul apelantului a menționat că instanţa de fond eronat şi neîntemeiat a admis, chiar şi parțial, pretenția intimaților Ion Chirco şi Sergiu Chirco, în contextul în care, conform prevederilor art. 6 din Legea citată mai sus, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive si irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare, adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului administrativ sau a muncii corecționale în legătură cu reabilitarea persoanei fizice, adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.
59. Mai mult ca atât, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr.1545, dar este necesar şi întrunirea dispozițiilor prevăzute de art.3, alin.(l) din Legea nr. 1545. Astfel, prin prisma normei precitate, accentuează că este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reţinerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanţa de judecată: efectuării măsurilor operative de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei: ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.
60. Prin prisma normei enunțate deduce expres, că nu orice acțiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului. În această ordine de idei, accentuează că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Astfel, dacă se demonstrează printr-un

act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanţa de judecată urmează să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului.

61. De asemenea, desprinde că prezenta acţiune civilă este neîntemeiată, or, conform prevederilor enunțate, rezultă expres că nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului, în condiţiile în care cauza este pendinte în Curtea Supremă de Justiţie, Or, art. 6 din Legea nr. 1545/1998 prevede expres faptul că pentru o înainta o acţiune civilă trebuie să existe o hotărâre irevocabilă.

62. Totodată, cu referire la acţiunile de urmărire penală invocate în cadrul acţiunii, ține să menționeze că organul de urmărire penală a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanţele care dovedesc vinovăția, cât şi cele care dezvinovățesc, precum şi circumstanţele care atenuează sau agravează răspunderea penală. Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea şi sancționarea persoanelor vinovate, dar şi prevenirea şi curmarea săvârșirii infracțiunilor.

63. În context, menționează că şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă şi rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terţ sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenţie, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nici o aparenţă de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat la originea faptei, (a se vedea cauza Draganschi împotriva României nr. 40890/04).

64. *Inter alia*, potrivit recomandărilor Hotărârii nr. 7 din 04.07.2005 a Plenului Curţii Supreme de Justiţie cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuit şi/sau învinuit sunt nişte procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale şi prin sine însăşi nu afectează drepturile sau libertățile constituționale ale persoanei, precum şi nici nu sunt pasibile de atacare. Conchide că eventuala recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit şi/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea şi acest scop este proporțional anumitor restricţii care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

65. În ce privește acordarea sumei a câte 100 000 lei - cu titlu de prejudiciu moral pentru intimaţii Ion Chirco şi Sergiu Chirco şi a sumei de 10 000 lei - cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică în prezenta cauză, consideră că instanţa de fond nejustificat şi neîntemeiat a dispus acordarea în beneficiul intimaţilor aceste sume.

Or, în condiţiile în care prezenta acţiune civilă nu întruneşte toate condiţiile de aplicabilitate a Legii nr.1545, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea prejudiciului moral.

66. Urmărirea penală desfășurată în intervalul dat de timp a avut loc din cauze pertinente, determinate de necesitatea examinării minuțioase a cauzei penale şi aflării adevărului. Ţinând cont de natura dreptului lezat, de complexitatea cauzei, de statutul intimatului/reclamantului şi comportamentul său, consideră că sumele acordate ca despăgubire sunt nefondate şi inechitabile suferințelor pretinse că ar fi fost suportate. Prevederile Legii nr.1545 nu acordă dreptul în mod automat la repararea prejudiciului material şi moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege. Este important ca instanţa să motiveze în mod pertinent circumstanţele care justifică acordarea unei retribuiri, argumentele nicidecum să fie bazate exclusiv pe aspecte teoretice şi iluzorii, în privinţa cheltuielilor de asistenţă juridică, prin prisma Recomandării Curţii Supreme de Justiţie nr. 23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistenţă juridică, formulării Consiliului Uniunii Avocaţilor *privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică*, aprobată prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012, precum şi a practicii Curţii Europene, precizează că la aprecierea cheltuielilor pentru asistenţă juridică, urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate şi rezonabile în cuantum.

67. Prin urmare, consideră că instanţa de fond, la emiterea hotărârii din 30 iulie 2024, nu a evitat subiectivismul inerent elucidării specificului cauzei date, nu a menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului) şi interesele generale ale întregii societăți.

68. Instanţa de judecată nu trebuie să-şi formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu şi existența unui prejudiciu, este necesar de stabilit prin probe, dacă a existat în mod veridic un prejudiciu. În caz contrar, un asemenea comportament are doar un efect nociv, atât pentru societate cât şi pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

69. În ședința judiciară, apelantul Chirco Ion a susținut integral apelul depus și consideră că instanța de fond nu a apreciat și stabilit corect toate circumstanțele cauzei, aplicând eronat prevederile legislației în vigoare. Din considerentele enunțate mai sus, precum și cele expuse în cererea de apel solicită admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

70. Reprezentantul intimatei/apelantei Ministerul Justiției, Pantea Daniel, a solicitat respingerea cererii de apel declarată de către avocatul Ipatii Denis, în interesele lui Chirco Ion și Chirco Sergiu, cu admiterea cererii de apel depusă de către Ministerul Justiției al RM, după cum a fost formulată.

71. Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, dar prin referința prezentată își exprimă acordul și susținerea față de cererea de apel formulată de Ministerul Justiției, în contextul în care prezenta acțiune civilă, prin conținutul și obiectul ei, vizează, în esență, interpretarea și aplicarea dispozițiilor Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998, care instituie condiții clare și cumulative pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului în contextul activităților organelor de urmărire penală și a procuraturii.
72. Deși hotărârea instanței de fond nu impută în mod direct vreo acțiune nelegală organelor Procuraturii, este relevant ca instanța de apel să ia în considerare poziția Procuraturii Generale privind neîndeplinirea condițiilor cumulative prevăzute de Legea nr. 1545 pentru acordarea despăgubirilor solicitate.
73. Procuratura reiterează că nu orice procedură procesuală desfășurată pe parcursul urmăririi penale, precum recunoașterea în calitate de bănuit sau învinuit, atrage prin sine răspunderea statului, în lipsa unei constatări exprese, printr-un act judecătoresc irevocabil, a caracterului ilicit al acțiunilor respective.
74. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, obligația statului de a desfășura o anchetă eficientă nu echivalează cu obligația de a garanta o condamnare sau de a evita orice afectare a persoanei investigate, atâta timp cât procedurile sunt desfășurate în mod legal și proporțional scopului urmărit (cauza Draganschi c. României, nr. 40890/04).
75. Prin urmare, susține punctul de vedere al Ministerului Justiției, potrivit căruia hotărârea de fond este afectată de o interpretare extensivă și eronată a normelor legale aplicabile în materie de reparare a prejudiciului și solicită admiterea apelului și casarea hotărârii în partea admiterii pretențiilor formulate de intimați.
76. Totodată, Procuratura Generală atrage atenția asupra unui aspect fundamental care reflectă netemeinicia hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 30 iulie 2024, sub aspectul aplicării eronate a normelor de drept material ce reglementează răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul pretins a fi cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.
77. Astfel, potrivit Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul la reparație apare doar în condițiile întrunirii cumulative – și nu alternative – a dispozițiilor art. 6 (care prevede dreptul la repararea prejudiciului) și art. 3 (care stabilește cazurile concrete în care prejudiciul este reparabil). Or, aceste două articole formează un corpus normativ indisolubil, aplicabil numai atunci când sunt întrunite simultan atât condițiile de fond (circumstanțele care generează dreptul), cât și cele de calificare juridică (acțiunile efectiv prejudiciabile ale autorităților de drept).
78. În speță, instanța de fond a neglijat caracterul cumulativ al acestor prevederi, aplicând izolat dispozițiile art. 6 din lege, fără a verifica dacă există vreo faptă concretă dintre cele limitativ enumerate de art. 3, cum ar fi: reținere ilegală, arest

ilegal, condamnare nelegală, percheziție sau ridicare ilegală de bunuri, suspendare ilegală din funcție etc.

79. Prin urmare, chiar dacă ar fi existat o măsură procedurală cu caracter de disconfort pentru reclamanți (precum citarea, audierea sau recunoașterea ca bănuit), acestea nu se încadrează automat în categoria faptelor ilicite pasibile de despăgubire, în lipsa unei constatări irevocabile a nelegalității actelor respective.

80. Așadar, interpretarea extensivă a instanței de fond, contrară literei și spiritului legii speciale, creează un precedent periculos în aplicarea mecanismului de răspundere patrimonială a statului, deturnând scopul pentru care Legea nr. 1545 a fost adoptată, și anume: acordarea de compensații doar în cazuri temeinic constatate de abuz sau eroare procesuală, cu efecte directe asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei.

81. În aceste condiții, Procuratura Generală susține că hotărârea primei instanțe este afectată de o eroare de drept esențială, care justifică intervenția instanței de apel în sensul casării și înlocuirii acesteia cu o hotărâre legală și temeinică, în conformitate cu exigențele jurisprudenței naționale și ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Această poziție este exprimată fără a afecta prezumția de legalitate și echidistanță procesuală a acțiunilor procurorilor implicați în cauza penală, dar este relevantă pentru susținerea unei interpretări conforme legii și jurisprudenței naționale și europene în materia răspunderii patrimoniale a statului.

82. Concomitent, Colegiul reţine că, apelantul Chirco Sergiu și avocatul Denis Ipatii, nu s-au prezentat, fiind citați legal despre ședința de judecată.

83. Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererilor de apel în lipsa apelantul Chirco Sergiu și avocatul Denis Ipatii, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

84. Ascultând explicațiile participanților prezenți la proces, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar şi în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelurile declarate de avocatul Ipatii Denis, în interesele lui Chirco Ion și Chirco Sergiu, și Ministerul Justiţiei urmează a fi respinse, din următoarele motive:

85. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanții respectând acest termen.

86. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

87. Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelanților, ci va analiza doar motivele decisive

pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

88. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
89. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
90. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
91. Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.
92. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinând rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43).
93. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.
94. Instanţa de apel menţionează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
95. În opinia Colegiului, prima instanţă a ţinut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic şi materialul probator administrat.
96. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul reţine că la 17

martie 2014, organul de urmărire penală prin ordonanţa privind pornirea urmării penale a dispus începerea urmării penale conform semnelor componenţei de interacţiune prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal al R.M., escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înşelăciune sau abuz de încredere, săvârşite de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporţii considerabile, cu folosirea situaţiei de serviciu.

97. La 20 martie 2014, organul de urmărire penală a emis ordonanţa de recunoaştere în calitate de bănuit a cet. Chirco Sergiu, a.n. 08.03.1983, în cadrul cauzei penale nr. 2014030688.

98. La 26 martie 2014, organul de urmărire penală a emis ordonanţa de recunoaştere în calitate de bănuit a cet. Chirco Ion, a.n. 27.04.1986, în cadrul cauzei penale nr. 2014030688.

99. La data de 28 mai 2014 s-a emis rechizitoriul în cauza penală nr. 2014030688 în învinuirea lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) CP al R.M, fiind remisă cauza penală în Judecătoria Centru, mun. Chişinău, pentru examinare în fond.

100. La 13 iulie 2015, Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău a emis sentința prin care a hotărât a recunoaște pe Chirco Ion vinovat de săvârșirea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale şi activități în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 ani. Conform art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion pe un termen de probă de 1 an.

101. Prin accesași sentință Chirco Sergiu a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale şi activități în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 ani. Conform art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei aplicate lui Chirco Sergiu pe un termen de probă de 1 an.

102. Curtea de Apel Chişinău la data de 24 februarie 2016, a examinat apelul declarat de inculpații Chirco Ion şi Chirco Serghei împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 13 iulie 2015, respingându-l, ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări. Decizia a devenit executorie, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 30 zile din momentul pronunțării deciziei integrale.

103. Potrivit Deciziei Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-165/2017, s-a admis recursul ordinar declarat de avocata Cechir Viorelia în numele inculpaților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, fiind casată total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 24 februarie 2016, în cauza penală privindu-i pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

104. Prin Decizia Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-533/17 din 31 octombrie 2017 s-a admis apelul apărătorului Ceachir Viorelia în interesele inculpaților Chirco Ion, născut la 27.04.1986 şi Chirco Sergiu, născut la 08.03.1983, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 13 iulie 2015, s-a casat sentința şi s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a achitat Chirco Ion şi Chirco Sergiu pe art. 190 alin. (2) lit. b), c) şi d) Cod penal pe motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracţiunii. Decizia Curţii de Apel Chişinău din 31 octombrie 2017, a fost contestat cu recurs de către procuror şi partea vătămată.
105. Curtea Supremă de Justiţie a emis Decizia nr. 1ra-1514/2018 la 14.08.2018, prin care a admis recursurile ordinare declarate de procuror şi partea vătămată, în cauza penală în privinţa lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a casat total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 31 octombrie 2017 şi a dispus rejudecarea cauzei în accesași instanță de apel, în alt complet de judecată.
106. Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău la data de 04 decembrie 2018 a emis Decizia nr. 1a- 186918 din 04.12.2018, prin care a decis a admite din alte motive apelul avocatului în numele inculpaților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a casat parțial sentința Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13.07.2015, privindu-i pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu, doar în latura penală şi a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de prima instanță. Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, şi i s-a stabilit la fiecare o pedeapsă de 2 ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani. În baza art. 90 alin. (1) Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu pe o perioadă de probațiune de 1 an. Celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut. În dispozitiv s-a indicat că decizia este executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţiei în termen de 30 zile. Chirco Ion şi Chirco Sergiu au contestat cu recurs Decizia Curţii de Apel Chişinău din 04 decembrie 2018.
107. Astfel, prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie din 02 iunie 2020, dosarul nr. 1ra-295/2020, în urma examinării recursului declarat de avocatul Ipatii Denis în numele inculpaților, a casat Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 04 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
108. La data de 18 mai 2021, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău a emis Decizia nr. 1a- 1926/20, potrivit căreia a decis a admite din alte motive apelul avocatului Cechir Viorelia în numele inculpaților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a casat parţial sentința Judecătoriei Chişinău, (sediul Buiucani) din 13.07.2015, privindu-i pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu, doar în latura penală şi a pronunțat în acest sens o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță. Pe Chirco Ion şi

Chirco Sergiu i-a recunoscut vinovaţi de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi d) Cod penal şi a stabilit la fiecare o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani. În baza art. 90 alin. (1) Cod penal, a suspendat condiționat executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu pe o perioadă de probațiune de 1 (unu) an. S-au menținut celelalte dispoziții ale sentinței. Curtea de Apel Chişinău a indicat că decizia este executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie a R.M. în termen de 30 zile.

109. Prin Decizia Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-1707/2021 din 10 noiembrie 2021, în urma examinării recursului ordinar declarat de avocatul Ipatii Denis în numele inculpaților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a decis a admite recursul şi a casa total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 18 mai 2021, în cauza penală în privinţa lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi a dispus rejudecarea cauzei, de către aceeaşi instanţă de către alt complet de judecată.

110. Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău la data de 10 noiembrie 2022 a emis Decizia nr. 1a- 2621/21, potrivit căreia a decis a admite apelul avocatului Cechir Viorelia şi apelul suplimentar al avocatului Ipatii Denis declarate împotriva sentinţei din 13 iulie 2015 a Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani). S-a casat sentinţa din 13 iulie 2015 a Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) în privinţa lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu şi a pronunţat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, după cum urmează. Chirco Ion şi Chirco Sergiu s-au achitat de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal al R.M. deoarece fapta inculpaţilor nu întruneşte elementele infracţiunii. Decizia este executorie din momentul pronunţării şi poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie a R.M. în terme de 30 zile de la pronunţarea deciziei motivate.

111. Potrivit certificatului nr. 559/19 din 12 martie 2019, eliberat de Biroul de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, lui Chirco Ion, a.n. 27.04.1986, domiciliat pe adresa: mun. Chişinău, str. Alexandru cel Bun, nr. 101, ap. 3, judecat de către Judecătoria mun. Chişinău, sediul Buiucani prin sentinţa nr. 1-355/15 din 13.07.2015, în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) CP al RM, stabilindu-i o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi funcţii în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 (trei) ani, conform art. 90 CP al R.M., executarea pedepsei principale fiind suspendată condiţionat pe un termen de probaţiune de 1 (unu) an, cu obligaţiunea de a nu-şi schimba domiciliul fără consimţământul organului competent, precum că a fost exclus din evidenţă la data de 24.02.2017, în legătură cu expirarea termenului pedepsei principale. Totodată a menţionat că executarea pedepsei complementare - cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi funcţii în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 (trei) ani a expirat la 24.02.2019 şi a fost exclus de la evidenţă.

112. Chirco Sergiu, a.n. 08.03.1983, domiciliat pe adresa: mun. Chişinău, str.

Alexandru cel Bun, nr. 101, ap. 3, judecat de către Judecătoria mun. Chişinău, sediul Buiucani prin sentinţa nr. 1-355/15 din 13.07.2015, în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) CP al RM, stabilindu-i o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi funcţii în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 (trei) ani, conform art. 90 CP al R.M., executarea pedepsei principale fiind suspendată condiționat pe un termen de probaţiune de 1 (unu) an, cu obligațiunea de a nu-şi schimba domiciliul fără consimțământul organului competent, precum că a fost exclus din evidenţă la data de 24.02.2017, în legătură cu expirarea termenului pedepsei principale. Totodată a menţionat că executarea pedepsei complementare - cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi funcţii în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 (trei) ani a expirat la 24.02.2019 şi a fost exclus de la evidenţă, fapt confirmat prin certificatul emis de Biroul de Probaţiune Rîşcani mun. Chişinău al Inspectoratului Naţional de Probaţiune.

113. Prin citaţia nr. 416 din 22 februarie 2019, Chirco Sergiu a fost informat de Biroul de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău al Inspectoratului Naţional de Probaţiune, că în temeiul Sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 13.07.2015, Decizia Curţii de Apel Chişinău din 04.12.2018, prin care a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, în baza art. 90 CP RM, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare şi în conformitate cu art. 170 Cod de executare este obligat să se prezinte la Biroul de Probaţiune Rîşcani, la data de 26.02.2019, ora 10:00.

114. La data de 06 martie 2019, Chirco Ion şi Chirco Sergiu au semnat angajamentele nr. 90/65, potrivit cărora li s-a adus la cunoștință sentinţa nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, drepturile şi obligațiile condamnatului art. 4 din Legea cu privire la probaţiune; necesitatea respectării regulilor de conduită în societate şi neadmiterea încălcării ordinii publice precum şi necomiterea unor noi infracţiuni; necesitatea înștiințării în scris a consilierului de probaţiune, în cazul schimbării domiciliului art. 261 alin. (5), 263 Cod de executare R.M.; activitățile de probațiune care pot fi efectuate de către consilier; necesitatea prezentării la Biroul de probaţiune lunar; respectarea condițiilor de probaţiune, cât şi s-a pus la dispoziţia condamnatului numărul telefonic de contact. Atât Chirco Ion cât şi Chirco Sergiu şi-au exprimat dezacordul cu privire la executarea pedepsei de două ori pentru una şi aceeași faptă.

115. Potrivit certificatelor nr. 569/19, 568/19 din 12.03.2019 eliberat de Biroul de Probaţiune Rîşcani mun. Chişinău al Inspectoratului Național de Probaţiune, Chirco Sergiu şi Chirco Ion la data emiterii certificatelor se aflau la evidența Biroului de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, conform sentinței Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, modificată prin Decizia Curţii de Apel Chişinău nr/ 1a-1869/18 din 04.12.2018, recunoscuți vinovaţi de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) CP RM, cu pedeapsa

de 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani, în baza art. 90 CP RM cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe perioada de probaţiune de 1 (unu an). Termenul de probaţiune expiră (art. 90 CP RM) - 04.12.2019. Termenul pedepsei complementare expiră (art. 65 CP RM) - 04.12.2020.

116. Biroul de Probaţiune Chişinău la data de 10 februarie 2020 a emis certificatele nr. 24, 25, eliberate lui Chirco Sergiu şi Chirco Ion, potrivit cărora în temeiul Deciziei Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1869/18 din 04.12.2018, în baza art. 190 alin. (2) lit. b), d) CP RM, cu pedeapsa de 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani, în baza art. 90 CP RM cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe perioada de probaţiune de 1 (unu an), au fost excluşi de la evidenţă la data de 04.12.2019, în legătură cu expirarea termenului pedepsei principale. Executarea pedepsei complementare - cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi funcţii în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 2 (doi) ani expiră la 04.12.2020.
117. Potrivit citaţiei nr. 04/02/6625 şi 04/02/6628 din 05.07.2021, Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost invitaţi la data de 14.07.2021, ora 09:00, la sediul Biroului de Probaţiune Chişinău, pentru a fi luaţi la evidenţă și explicarea activităților de probaţiune care urmau a fi efectuate, în temeiul sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, modificată prin Decizia Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1926/20 din 18.05.2021, prin care s-a stabilit pedeapsa penală sub forma de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani, în temeiul art. 90 CP RM - 1 (unu) an de probaţiune.
118. La 15 iulie 2021, Biroul de Probaţiune Chişinău a emis certificatele nr. 131, 132, confirmând că cetăţenii Chirco Ion şi Chirco Sergiu, domiciliaţi în mun. Chişinău, str. Alexandru cel Bun, 101, ap. 3, condamnaţi prin sentinţa Judecătorie Buiucani din 13.07.2015, modificată prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din 18.05.2021, în baza art. 190 alin. (2) lit. b), d) CP RM la 2 ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an, se află la evidența Biroului de Probaţiune Chişinău. Perioada supravegherii 18.05.2021 - 18.05.2022. Termenul pedepsei complementare este 18.05.2021 - 18.05.2023.
119. Prin certificatele nr. 16 şi 21 din 25.01.2023, emise de Biroul de Probaţiune Chişinău s-a confirmat că Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost excluşi de la evidenţă la data de 27.01.2022, în temeiul deciziei Curţii Supreme de Justiţie din 10.11.2021, prin care s-a casat decizia Curţii de Apel Chişinău din 18.05.2021 şi s-a dispus rejudecarea cauzei.
120. Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport

cu criticele formulate în cererile de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că instanţa de fond just a concluzionat că drepturile fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova ale reclamanților Chirco Ion și Chirco Sergiu, au fost încălcate și reținând art. 12 alin.(3) din Codul de procedură civilă că în cazul inexistenței unei normei de drept care ar reglementa un raport litigios, instanţa judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, instanţa se conduce de principiile de drept şi de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului).

121. În acest sens şi având în vedere art.13 din Convenție, care prevede că în cazul în care acțiunea privind compensarea prejudiciilor pentru violarea art. 3, 5 şi 8 din Convenție nu cade sub incidența Legii 1545-XIII şi nici a art.313 din Codul de procedură penală, instanța de fond a soluționat pricina aplicând direct prevederile Convenției şi jurisprudența Curţii Europene, prin urmare nu pot fi admise argumentele apelului declarat de către Ministerul Justiției și susținut de Procuratura Generală, precum că instanța de fond greșit a aplicat prevederile Legii 1545-XIII, or, instanța de fond, cu trimitere la Hotărârea explicativă a Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 3 din 09.06.2014, prin aderarea la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăților Fundamentale, a reținut și a examinat cauza prin prisma Convenției şi a jurisprudenței Curţii Europene.

122. Potrivit pct. 19 al hotărârii sus-menționate, pentru violarea art. 3, 5 şi 8 din Convenţie urmează a fi reparate prejudiciul material, moral, de asemenea compensate costuri şi cheltuieli. Acestea urmează a fi reparate doar dacă se stabileşte violarea Convenţiei, dacă a fost stabilit prejudiciul şi dacă există o legătură de cauzalitate între violarea Convenției şi prejudiciul pretins. În aceste cazuri prejudiciul se repară indiferent de vinovăția reprezentanților organelor de stat. Subiectul responsabil civilmente în speţă este statul.

123. Iar în pct. 23 al hotărârii enunţate se explică că în calitate de pârât, în situaţiile nominalizate, urmează a fi stabilit statul, care este reprezentat de către Ministerul Justiţiei, după caz, cumulativ cu Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul Instituțiilor Penitenciare. Pot fi atrase în proces în calitate de copârâţi şi alte instituţii sau autorități publice, în sarcina cărora se impun obligaţii pozitive de a preveni violările art. 3, 5, 8 din Convenţia Europeană. Mărimea prejudiciului se va încasa din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanţelor, prin intermediul Ministerului Justiţiei.

124. Reieșind din Hotărârea explicativă a Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 3 din 09.06.2014, prin aderarea la Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale, Republica Moldova şi-a asumat obligația de a garanta respectarea şi apărarea drepturilor şi a libertăţilor fundamentale, proclamate de convenţie, tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

125. Conform prevederilor art. 2007 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale

instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

126. condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea;

127. aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii;

128. acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: - constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; - pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

129. În conformitate cu prevederile art. 2036 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Alin. (2) prevede că prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Potrivit alin. (3), reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. Potrivit alin. (4), dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Iar potrivit alin. (5) al aceluiaşi articol, dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

130. Conform prevederilor art. 2037 alin. (1) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Alin. (2) prevede că caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. Iar potrivit alin. (3) al aceluiaşi articol, la determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în

împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

131. Caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice le apreciază instanţa de judecată, luând în considerație circumstanţele la care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

132. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire şi se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit (hot. CEDO, Nikolova v. Bulgaria din 25 martie 1987, T.W. v. Malta 29 aprilie 1999).

133. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (Beylor v. Italia 28 mai 2002, Selmouni v. Franţa 28 iulie 1999).

134. În circumstanţele descrise Colegiul civil constată că apelanții prin cererea de chemare în judecată, cât și prin apelul declarat au solicitat constatarea încălcării art. 4 paragraful 1 din Protocolul 7 a Convenţiei Europeană a Drepturilor Omului exprimată prin încălcarea dreptului de a nu fi judecat şi pedepsit de două ori pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) şi d) Cod penal al R.M.

135. Reieșind din materialelel cauzei Colegiul reiterează că la 13 iulie 2015, Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău a emis sentinţa prin care a hotărât a recunoaşte pe Chirco Ion vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi activităţi în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 ani. Conform art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion pe un termen de probă de 1 an.

136. Prin aceeași sentință Chirco Sergiu a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa penală sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale şi activităţi în domeniul gestionării de bunuri şi mijloace financiare pe un termen de 3 ani. Conform art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei aplicate lui Chirco Sergiu pe un termen de probă de 1 an.

137. Curtea de Apel Chişinău la data de 24 februarie 2016, a examinat apelul declarat de inculpaţii Chirco Ion şi Chirco Serghei împotriva sentinţei Judecătoriei Buiucani, mun. Chişinău din 13 iulie 2015, respingând-ul, ca nefondat, cu menţinerea sentinţei fără modificări. Decizia a devenit executorie, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 30 zile din momentul pronunţării deciziei integrale.

138. Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău la data de 04 decembrie 2018 a emis

Decizia nr. 1a-1869/18 din 04.12.2018, prin care a decis a admite din alte motive apelul avocatului în numele inculpaţilor Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a casat parţial sentinţa Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13.07.2015, privindu-i pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu, doar în latura penală şi a pronunţat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de prima instanţă. Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost recunoscuţi vinovaţi de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, şi i s-a stabilit la fiecare o pedeapsă de 2 ani închisoare, cu ispăşirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani. În baza art. 90 alin. (1) Cod penal, a suspenda condiţionat executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu pe o perioadă de probaţiune de 1 an. Celelalte dispoziţii ale sentinţei s-au menţinut. În dispozitiv s-a indicat că decizia este executorie din momentul pronunţării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţiei în termen de 30 zile.

139. Astfel condamnații Chirco Ion şi Chirco Sergiu, în scopul executării pedepsei stabilite prin Sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani nr. 1-355/15 din 13.07.2015, au fost luaţi la evidenţa Biroului de Probaţiune Rîşcani, mun. Chişinău, Inspectoratul Naţional de Probaţiune şi excluşi din evidenţă pentru expirarea pedepsei principale la data de 24.02.2017 iar pentru executarea pedepsei complementare - au fost excluşi din evidenţă la data de 24.02.2019, fapt confirmat prin certificatele nr. 559/19 din 12.03.2019 şi 684/17 din 28.02.2017, eliberate de Biroul de Probatiune Rîşcani, mun. Chişinău.
140. Biroul de Probatiune Rîşcani, mun. Chişinău i-a citat pe cet. Chirco Sergiu şi Chirco Ion să se prezinte la data de 26.02.2019, ora 10:00, pe adresa mun. Chişinău, str. Vasile Alecsandri, 1, biroul 405, în temeiul sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 13.07.2015, Deciziei Curţii de Apel Chişinău din 04.12.2018.
141. La data de 06 martie 2019, Chirco Ion şi Chirco Sergiu au semnat angajamentele nr. 90/65, referitor la faptul că i-a fost adusă la cunoştinţă sentinţa nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, cât şi consecinţele neexecutării corespunzătoare a pedepsei penale stabilite.
142. Biroul de Probaţiune Rîşcani a pus în executare aceiași pedeapsă stabilită prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, modificată prin Decizia Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1869/18 din 04.12.2018, prin care Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost recunoscuţi vinovaţi în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), d) CP RM cu pedeapsă de 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 ani, în baza art. 90 CP cu suspendarea condiţionată a executării pedepsiei pe perioada de probaţiune de 1 an. Biroul de Probaţiune Rîşcani a stabilit termenul perioadei de probaţiune până la data de 04.12.2019, iar termenul pedepsei complementare până la data de 04.12.2020, fapt confirmat prin certificatele nr. 568/19, 569/19 din 12.03.2019.
143. La data de 18 mai 2021, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău a emis Decizia

nr. 1a- 1926/20, potrivit căreia a decis admiterea din alte motive apelul avocatului Cechir Viorelia în numele inculpaților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, a casat parţial sentinţa Judecătoriei Chişinău, (sediul Buiucani) din 13.07.2015, privindu-i pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu, doar în latura penală şi a pronunțat în acest sens o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanţă. Pe Chirco Ion şi Chirco Sergiu i-a recunoscut vinovaţi de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi d) Cod penal şi a stabilit pentru fiecare o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare, cu ispăşirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activităţi comerciale în domeniul gestionării bunurilor şi mijloacelor financiare pe un termen de 2 (doi) ani. În baza art. 90 alin. (1) Cod penal, a fost suspendată condiţionat executarea pedepsei aplicate lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu pe o perioadă de probaţiune de 1 (unu) an. S-au menţinut celelalte dispoziţii ale sentinţei.

144. Potrivit citaţiilor nr. 04/02/6628 şi 04/02/6625 din 05.07.2021, Biroul de Probaţiune Chişinău a solicitat ca Chirco Ion şi Chirco Sergiu să se prezinte la sediul Biroului de Probaţiune Chişinău, la data de 14.07.2021, orele 09:00 pentru a fi luaţi la evidenţă şi explicate activităţile de probaţiune care urmează a fi efectuate, în temeiul sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, modificată prin Decizia Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1926/20 din 19.08.2021. Astfel prin certificatele nr. 131, 132 din 15.07.2021 se constată că Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost luaţi la evidenţa Biroului de Probaţiune Chişinău, pentru executarea pedepsei principale în perioada 18.05.2021 – 18.05.2022, iar termenul pedepsei complementare 18.05.2021 - 18.05.2023. Ulterior la 27.01.2022, în temeiul deciziei Curţii Supreme de Justiţie din 10.11.2021 prin care s-a casat total decizia Curţii de Apel Chişinău din 18.05.2021, şi s-a dispus rejudecarea cauzei, Chirco Ion şi Chirco Sergiu au fost excluși de la evidenţă (f.d. 117-122).

145. Prin urmare apelanților Chrico Ion şi Chirco Sergiu le-a fost încălcat dreptul de a nu fi pedepsiți de două ori pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi d) Cod penal al RM.

146. Aşadar, ținând cont de natura dreptului lezat, de pedeapsa executată de peste două ori, de statutul şi vârsta apelanților Chirco Ion şi Chirco Sergiu, de perioada desfăşurării procesului penal, circumstanțe care incontestabil li-a cauzat stări de stres, disconfort psihologic şi frustrare pentru faptul că au fost pedepsiți de două ori pentru comiterea aceleași infracţiuni, instanța de fond a reținut ca fiind întemeiate pretențiile morale și a dispus compensarea parțială a prejudiciului moral prin acordarea lui Chirco Ion şi Chirco Sergiu câte 100 000,00 lei (o sută mii lei), iar în rest a respins pretențiile de reparare a prejudiciului moral ca neîntemeiate.

147. Prin urmare, Colegiul reține drept neîntemeiate pretențiile apelanților cu privire la încasarea prejudiciului moral solicitat în mărime de 1 000 000 lei fiecăruia, or, prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său, prin majorare, aşa cum solicită apelanții, întrucât acest lucru ar conferi acestora un folos material

necuvenit, fără o justificare cauzală în eroarea comisă şi consecinţele acesteia.

148. În cele din urmă, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

149. În atare circumstanțe, Colegiul judiciar nu poate admite poziţia apelantului Ministerului Justiţiei precum că, apelanții Chirco Ion și Chirco Sergiu nu sunt îndreptăţiți să solicite despăgubiri, or, în măsura în care apelanții Chirco Ion și Chirco Sergiu au fost pedepsiţi de două ori pentru comiterea aceleaşi infracţiuni, prin urmare pretențiile morale solicitate de aceştea, sunt parțial întemeiate.

150. În acelaşi timp, Colegiul apreciază soluția instanței de fond în partea respingerii pretențiilor reclamanților apelanți cu privire la încălcarea art. 5 § 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, exprimată prin încălcarea dreptului la liberate şi siguranţă, invocând că au fost impuși de a executa Deciziile Curţii de Apel Chişinău din 24.02.2016, 04.12.2018 şi 18.05.2021, fiind obligați de a nu-şi schimba domiciliul şi/sau reşedinţa fără consimțământul organului competent, să nu frecventeze anumite locuri. Prin ce au invocă lezarea dreptului la libera circulaţie, prevăzut la art. 2 din Protocolul nr. 4 CEDO, care prevede că, § 1. Oricine se găseşte în mod legal pe teritoriul unui stat are dreptul să circule în mod liber şi să-şi aleagă în mod liber reşedinţa sa; § 2. Orice persoană este liberă să părăsească orice ţară, inclusiv pe a sa; 3. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, siguranţa publică, menţinerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecţia sănătăţii sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăţilor altora; 4. Drepturile recunoscute în paragraful 1 pot, de asemenea, în anumite zone determinate, să facă obiectul unor restrângeri care, prevăzute de lege, sunt justificate de interesul public într-o societate democratică.

151. Potrivit art. 5 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, § 1 Orice persoană are dreptul la libertate şi la siguranţă. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepţia următoarelor cazuri şi potrivit căilor legale: a) dacă este deţinut legal pe baza condamnării pronunţate de către un tribunal competent; b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau deţineri legale pentru nerespectarea unei hotărâri pronunţate de un tribunal, conform legii, ori în vederea garantării executării unei obligaţii prevăzute de lege ; c) a fost arestat sau reţinut în vederea aducerii sale în faţa autorităţii judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârşit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșească o infracţiune sau să fugă după săvârşirea acesteia ; d)

dacă este vorba de detenţia legală a unui minor, hotărâtă pentru educaţia sa sub supraveghere sau despre detenţia sa legală, în vederea aducerii sale în faţa autorităţii competente; e) dacă este vorba despre detenţia legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond; f) dacă este vorba despre arestarea sau detenţia legală unei persoane în scopul împiedicării pătrunderii ilegale pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare. Paragraful 5 din art. 5 al CEDO prevede că orice persoană, victimă a unei arestări sau deţineri în condiţii contrare dispoziţiilor acestui articol, are dreptul la reparaţii.

152. La caz, apelanților li-a fost aplicată pedeapsa penală prin prisma prevederilor art. 90 alin. (6) Cod penal, care prevede că aplicând condamnarea cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, instanţa de judecată îl obligă pe condamnat să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele: a) să se prezinte la organul de probaţiune la datele fixate de acesta; b) să anunţe în scris, în prealabil, despre schimbarea domiciliului sau orice deplasare care depăşeşte 5 zile; c) să nu frecventeze anumite locuri, stabilite de instanţă, fiind supus monitorizării electronice, dar nu mai mult de 12 luni; d) să urmeze un tratament în caz de alcoolism, narcomanie, toxicomanie, virus HIV sau de boală venerică; e) să repare daunele cauzate victimei şi/sau familiei victimei în cuantumul şi în termenele stabilite de instanţă; f) să finalizeze învățământul obligatoriu, să urmeze un curs de instruire sau de calificare profesională; g) să participe la programe probaţionale; h) să presteze muncă neremunerată în folosul comunității, dar numai cu acordul acestuia.

153. Se reține că Biroul de Probaţiune Rîşcani i-a informat pe Chirco Ion şi Chirco Serghei cu privire la sentinţa nr. 1-355/2015 din 13.07.2015, le-au fost explicate drepturile şi obligațiile condamnatului prevăzute în art. 4 din Legea cu privire la probaţiune, necesitatea respectării regulilor de conduită în societate şi neadmiterea încălcării ordinii publice precum şi necomiterea unor noi infracţiuni, *necesitatea înștiințării în scris a consilierului de probaţiune în cazul schimbării domiciliului*, activitățile de probaţiune care pot fi efectuate de consilier, necesitarea prezentării la Biroul de probaţiune lunar, respectarea condițiilor probaţiunile, *fiind pus la dispoziţia condamnaților numărul de telefon de contact*.

154. Așadar, apelanţilor nu li-a fost încălcat dreptul la libertate şi siguranţă prevăzut de art. 5 § 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi a art. 2 § 2 din Protocolului 4 a Convenţiei Europene a Drepturilor omului, exprimată prin încălcarea dreptului la circulaţie, deoarece exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, menținerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecţia sănătății sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăților altora.

155. Potrivit art. 261 alin. (5) Cod de executare al RM, condamnatul poate părăsi, pe un termen mai mare de 5 zile, sau schimba domiciliul şi/sau reşedința, comunicând, în prealabil, în scris, despre aceasta organului care exercită controlul asupra

comportamentului lui, drept de care apelanții nu s-au folosit, prin urmare Colegiul nu reține că la respingerea acestei pretenții, instanța de fond a admis careva erori de drept sau de procedură, iar careva motive de a admite această pretenție nu a reținut.

156. Cât privește pretenția reclamanţilor Chirco Ion şi Chirco Sergiu cu privire la constatarea faptului încălcării art. 13 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, exprimată prin încălcarea (lipsa) dreptului la un remediu efectiv, instanţa de fond întemeiat a respins-o, întrucât art. 13 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului statuează că orice persoană, ale cărei drepturi şi libertăți recunoscute de prezenta Convenţie au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naţionale, chiar şi atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

157. În susținerea acestei pretenții apelanții Chirco Ion și Chirco Sergiu au invocat lipsa unui remediu efectiv, exprimat prin inexistența în legislația R.M. a unei modalități de contestare a acțiunilor Biroului de Probaţiune de impunere a obligațiilor stabilire la art. 90 CP, atâta timp cât codul de procedură penală prevede expres că deciziile Curţii de Apel sunt definitive şi sunt susceptibile de executare din momentul pronunțării lor, astfel au putut doar să își manifeste dezacordul cu privire la executarea repetată a pedepselor, prin înscrierea acestor dezacorduri în angajamentele preluate de Biroul de Probaţiune, ceea ce nu poate fi reținut, reieșind din următoarele circumstanțe:

158. Potrivit art. 173 alin. (1) Cod de executare, executarea pedepsei privative de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității, executarea hotărârilor privind condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, privind înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, privind liberarea de pedeapsă a minorilor, privind amînarea executării pedepsei aplicate femeilor gravide şi persoanelor care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani, precum şi executarea pedepselor aplicate persoanelor juridice altele decît pedeapsa amenzii, se asigură de către organul de probaţiune, cu excepția stabilită în art. 286 din prezentul cod.

159. În conformitate cu art. 176 alin. (1) - (2) Cod de executare, instituțiile şi organele specificate în art.173 şi 174 din prezentul cod comunică instanţei de judecată despre executarea sau imposibilitatea executării hotărârilor cu caracter penal. Condamnatul sau alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime sînt încălcate prin actele instituției sau organului care asigură executarea hotărârilor cu caracter penal *pot ataca aceste acte în modul stabilit de legislație*.

160. Potrivit art. 178 alin. (1) Cod de executare, activitatea instituțiilor şi organelor care asigură executarea hotărîrilor cu caracter penal este supusă, în modul stabilit de actele normative, unui control departamental din partea organelor ierarhic superioare.

161. Prin urmare, apelanții Chirco Ion şi Chirco Sergiu, au fost în drept să conteste actele Biroului de Probaţiune Chişinău, la organul ierarhic superior Inspectoratul

Național de Probaţiune, iar ulterior în instanță de judecată, drept de care aceștia nu s-au folosit, iar în asemenea circumstanțe, dreptul apelanților la un remediu efectiv stabilit de art. 13 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, nu a fost încălcat.

162. În această ordine de idei, Colegiul apreciază cu certitudine caracterul formal al argumentelor apelanților Chirco Ion și Chirco Sergiu, și a Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova, care nu generează opozabilitate instanței atât timp cât aceste argumente nu au fost confirmate prin alte probe relevante şi admisibile.

163. În circumstanţele de fapt şi de drept constatate, şi deoarece hotărârea primei instanțe este legală, întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material şi procedural, cu verificarea şi aprecierea corectă a probelor administrate în conformitate cu cerințele art. 130 Cod de procedură civilă, iar motivele invocate de apelanți în cererile de apel se reduc, în marea sa majoritate, la critici formale, lipsite de suport probant şi în lipsa unei justificări legale, Colegiul consideră apelurile neîntemeiate şi care urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii primei instanțe pronunțată în cauză.

164. În conformitate cu art. art. 385 lit. a), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de avocatul Ipatii Denis, în interesele lui Chirco Ion și Chirco Sergiu.

Se respinge apelul declarat de Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 30 iulie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Chirco Ion și Chirco Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la constarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, dreptului de nu fi judecat și pedepsit de două ori, dreptului la libertatea de circulație, dreptului la un remediu efectiv, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda PULBERE

Judecătorii Constantin ROȘCA

Roman PASCARI